

Becour AS
Dampskipsbrygga 12b
1607 Fredrikstad
21.12.2018

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148
Dep. 0033
Oslo
postmottak@oed.dep.no

Høringssvar — ordning med opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon for strøm

Becour viser til Olje- og energidepartementet (OED) sitt høringsbrev av 21. september 2018, der departementet sendte ut rapporten «Utredning av opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon for strøm» på høring. OED ønsker synspunkter på om rapporten gir en god beskrivelse av ordningen. I tillegg ønsker OED synspunkter på vurderingene som er gjort i rapporten, og "tenkelige endringer" som det blir pekt på. Med dette utgangspunktet ønsker vi å oversende vårt syn på rapporten og dens innhold.

Becour AS ble etablert januar 2018 og har som formål å bidra til at nasjonale og internasjonale produsenter av fornybar energi får realisert de økonomiske merverdier av å produsere rent og fornybart. Becour skal også hjelpe energibrukere til å kunne velge fornybar energi, i inn- og utland og i en rekke forskjellige bransjer og markeder. Relatert til dette er Becour i gang med et digitaliseringsprosjekt for sporing, matching og handel med opprinnelsesgaranti. Prosjektet skal gi Becour digitale verktøy som gjør energibrukerne i stand til å knytte seg direkte til produsenter av fornybar energi i en peer-to-peer handelsmodell. Selskapet har en internasjonal profil og kombinerer mer enn 20 års markedskompetanse, en tett kobling til norske produsenter av fornybar energi og en åpen bok strategi. Becour jobber med åpne bøker og har en 80-20 filosofi der minst 80% av inntektene går direkte tilbake til produsent.

Hvis vi skal klare å holde den globale temperaturøkningen under 1,5 Grader Celius hjelper det ikke med håp. Det krever mot. Navnet Becour er forkortelse for BE COURAGEOUS, og er vår inspirasjon og vår forpliktelse. Verden står overfor gedigne klimautfordringer, og alle må bidra til å gjøre modige, langsiktige valg – som er etterrettelige. Dokumentasjon og sporbarhet er alfa og omega.

Bakgrunn

Elektroner er umulig å spore. En påstand om at man har fornybar energi fordi man har adresse i Norge bygger på teoretiske antagelser og forutsetninger. Man må anta at de fysiske grensene for kraftsystemet følger Norges grenser og man må forutsette at fysisk produksjon og forbruk skal sammenlignes for et helt år. I et integrert Europeisk kraftmarked er dette grove forenklinger. Elektroner har ingen opprinnelse og kan ikke spores fysisk tilbake til en kilde. Transaksjoner derimot, kan spores.

Opprinnelsesgaranti er det eneste troverdige sporingssystemet for å dokumenter hvordan kraft produseres. En opprinnelsesgaranti inneholder dokumentasjon på hvordan en MWh kraft er produsert. En opprinnelsesgaranti utstedes på basis av en faktisk produsert mengde fornybar energi og den kan bare kanselleres for faktisk forbruk av en tilsvarende mengde strøm. Dette systemet er designet for å kunne spore egenskaper ved produksjonsmåte som ikke kan spores fysisk gjennom verdikjeden.

Formålet med systemet er at energibrukere skal kunne velge fornybar energi og at det valget skal bidra til at det produseres mer fornybar energi. Dette er positivt og viktig. For at energibrukere skal kunne dokumentere opprinnelsen til sitt kraftforbruk, må systemet for opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon for strøm beholdes, og videreutvikles.

Synspunkter på rapporten

Fornybar energi med opprinnelsesgaranti er en Europeisk ordning som nylig er styrket i det nye fornybardirektivet (REDII), og den inngår som en del av det felles rammeverket det indre energimarkedet i EØS-området bygger på.

Etterspørselen etter fornybar energi med opprinnelsesgaranti har økt betydelig de siste årene. Dette har ført til økende priser på opprinnelsesgarantier. Dette øker igjen verdien av de nasjonale, fornybare energiressursene vi har i Norge. Med den utviklingen vi har sett de siste ti årene kan dette bidra til å utløse betydelige investeringer i ny, fornybar

kraftproduksjon i årene fremover. Dette vil bli enda mer tydelig når elsertifikatordningen fases ut om få år.

Rapporten burde vært tydeligere på de internasjonale aspektene ved systemet. Utviklingen av internasjonale systemer og avtaler er avgjørende for å få til reduksjon i menneskeskapte klimagassutslipp. Kraftsystemet vårt er Europeisk, utslipp fra det europeiske systemet er et globalt anliggende. Norge må støtte opp om utviklingen av opprinnelsesgaranti som et internasjonalt system for sporing av fornybar energi. Det er av stor verdi for norske bedrifter og produsenter av fornybar energi, samt et spørsmål om internasjonale relasjoner.

Verdien som skapes gjennom salg av fornybar energi med opprinnelsesgarantier kommer i svært stor grad det norske samfunnet til gode. Nesten all norsk kraftproduksjon er offentlig eid. De reinvesterer i økt fornybar kraftproduksjon, skaper lokale arbeidsplasser, betaler skatt og gir utbytte til kommune, fylke og stat. Disse selskapene tilfører store verdier til fellesskapet. Å fjerne den merverdien opprinnelsesgarantier representerer for kraftselskapene vil ha direkte innvirkning på lokal verdiskapning i Norge, særlig i distriktene. Det fremkommer ikke tydelig nok i rapporten hvordan disse millionene i kommunene og fylkeskommunenes budsjetter vil bli erstattet dersom OG-ordningen blir endret som foreslått.

GHG protokollen er verdens mest brukte og anerkjente standard for klimaregnskap og brukes av svært mange virksomheter. Systemet med opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon er harmonisert med denne protokollen. I forbindelse med utarbeidelse av en virksomhets klimaregnskap er det viktig å ha et sporingssystem som kan dokumentere det indirekte CO₂ utslippet fra strømforbruk på en transparent og etterprøvbar måte. Opprinnelsesgarantier dekker dette behovet på en god måte. Det er viktig at koblingen mellom opprinnelsesgarantier og klimagassutslipp opprettholdes og videreutvikles også i Norge.

Rapporten gir et unyansert bilde av GHG protokollens behandling av indirekte utslipp fra forbruk av strøm. Becours administrerende direktør Hans Petter Kildal har deltatt i utformingen av deler av GHG protokollen. GHG protokollen deler en virksomhets utslipp opp i tre kategorier: Scope I, II og III. Scope II dekker blant annet indirekte utslipp fra forbruk av strøm. Standarden beskriver to metoder for å beregne Scope II utslippet: Lokasjonsbasert og markedsbasert. I lokasjonsbasert metode legger man til grunn et geografisk områdes beregnede fysiske kraftmiks. I markedsbasert metode legger man til grunn bruk av opprinnelsesgarantier.

Underlagsmaterialet for OED sin høring likestiller disse to metodene ved at man påpeker at bedrifter som skal lage sitt klimaregnskap skal vise CO₂-utslippet basert på begge metodene, og at det er opp til virksomheten å velge hvilken metode man ønsker å ta inn i klimaregnskapet. Anbefalingen i standarden er at i et geografisk område hvor en markedsbasert mekanisme for sporing er tilgjengelig, så *bør* denne brukes i klimaregnskapet. Ved bruk av lokasjonsbasert metode kan en virksomhet ikke sette egne CO₂-reduksjonsmål for forbruk av strøm. Det kan virksomheten gjøre med markedsbasert metode. Markedsbasert metode er derfor den mest presise måten å dokumentere fornybar opprinnelse på. Dette må tas hensyn til i eventuelle justeringer av opprinnelsesgarantiordningen i Norge. Det må innføres et krav om at norske virksomheter som legger frem et klimaregnskap skal forholde seg til markedsbasert metode for dokumentasjon av CO₂ fra Scope II-utslipp. Begrunnelse for dette er at man har innført et markedsbasert sporingssystem i Norge (opprinnelsesgarantier). Å la det være opp til hver virksomhet å velge mellom markedsbasert og lokasjonsbasert metode vil føre til fortsatt forvirring og dobbelttelling av fornybarheten i norsk kraftproduksjon.

Det hevdes i underlags-materialet til høringen at opprinnelsesgarantier kan påvirke valg av energiløsning på en negativ måte. Dette er ikke riktig. Gjennom å velge en kraftavtale med opprinnelsesgaranti kan man dokumentere fornybar opprinnelse på en etterprøvbar måte som gir insentiv til å velge en energikilde med lavt CO₂-fotavtrykk. Opprinnelsesgarantier har en positiv pris. En kraftavtale med opprinnelsesgaranti øker kostnad ved å bruke strøm. Dette vil derfor fortsatt være et insentiv til å spare energi.

Ut over dette mener vi at rapporten fra Oslo Economics gir en god beskrivelse av ordningen for fornybar energi med opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon for forbruk av strøm.

Vurdering av forslag til tiltak.

Endre NVEs varedeklarasjon for å hindre at enkelte får et feilaktig inntrykk av klimavirkningen av norsk strømforbruk

Forsøk på å gjøre varedeklarasjonen om til en produksjonsmiks vil være i strid med kravet til pålitelig informasjon i EUs Fornybar direktiv, artikkel 9. NVEs utforming av varedeklarasjonen ivaretar kravet til pålitelig informasjon på en god måte. Utfordringen ligger i Forskrift om måling og avregning, og hvordan kraftleverandørene kan kommunisere varedeklarasjonen overfor sine kunder. Kraftleverandørene har i dag mulighet til å underkommunisere NVEs varedeklarasjon i sin kundedialog. Dette bidrar til stor forvirring blant norske

kraftforbrukere. Becour har gjennomført en ringerunde til kundesentrene hos en rekke norske kraftleverandører. Vi stilte ett spørsmål: Hva er en kraftavtale med opprinnelsesgaranti? Ringerunden bekreftet at kommunikasjonen rundt opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon var mangelfull og forvirrende. Her er det et betydelig potensial for forbedring. Det bør vurderes endringer i Forskrift om måling og avregning, slik at kravet tydeliggjøres til hvordan ordningen kommuniseres. Det bør også tas initiativ til å revidere Bransjenorm for opprinnelsesgaranterte kraftavtaler for sikre at det korrekte bildet av systemets intensjon og målsetting blir formidlet. Becour deltar gjerne med sin kompetanse inn i en arbeidsgruppe for å revidere bransjenormen.

Gjøre det obligatorisk for kraftleverandører å kjøpe opprinnelsesgarantier på vegne av alle kunder

Slik systemet fungerer i dag, med opprinnelsesgaranti bare til fornybare energikilder, støtter Becour ikke forslaget om å gjøre det obligatorisk for kraftleverandører å kjøpe opprinnelsesgarantier. Dersom det innføres opprinnelsesgaranti på alle energikilder; fornybare, kjernefysiske og fossile, vil et slikt forslag være naturlig å ta opp igjen.

I dagens situasjon er det et behov for økt forbrukermakt på energiområdet. Å tilby energibrukerne en mulighet til å påvirke energisystemet gjennom sine forbrukervalg, bidrar til økt forbrukermakt og bør støttes av norske myndigheter. Prinsippet bak fornybar energi med opprinnelsesgaranti er frivillighet og forbrukermakt. Forslaget bidrar ikke til oppfyllelse av dette prinsippet. Dette strider også mot prinsippene bak et deregulert kraftmarked.

Utforme norske myndigheters statistikk over energikilder på en måte som reduserer eksport av opprinnelsesgarantier

Becour støtter ikke forslaget om å utforme norske myndigheters statistikk over energikilder på en måte som reduserer eksport av opprinnelsesgarantier. Dette er en svekkelse av ordningen og vil føre til samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske tap.

Å endre systemet med den hensikt å redusere eksport av opprinnelsesgarantier vil, i praksis være å gjennomføre en betydelig verdioverføring fra offentlig eide norske kraftselskaper til globale konsern med industriell virksomhet i Norge. En slik verdioverføring ville ha beløpet seg til 2 milliarder kroner i 2018.

Melde ut Statnett av AIB og gjøre det praktisk vanskelig å eksportere norske opprinnelsesgarantier

Å melde Norge ut av Association of Issuing Bodies (AIB) er likelydende med å avvikle opprinnelsesgarantier i Norge. AIB er et markedsnøytralt organ som ivaretar utstedelse, overføring og kansellering av opprinnelsesgarantier i Europa. Statnett er Norges medlem i AIB. Hvis Norge ikke er medlem av AIB vil det heller ikke være mulig å overføre norske opprinnelsesgarantier til en sertifikatkonto utenfor Norge. Dette vil gjøre opprinnelsesgarantiene fra Norge verdiløse for utenlandske kjøpere. Portugal meldte seg ut av AIB i 2015 og har erfart akkurat dette. For å kunne delta i det Europeiske opprinnelsesgarantimarkedet og øke verdien på egen fornybar kraftproduksjon er Portugal nå i ferd med å melde seg inn igjen i AIB. Med en produksjon på ca. 20 TWh fornybar kraft representerer perioden utenfor AIB et estimert tap av verdiskapning på mer enn 65 millioner EURO for Portugal. Norges produksjon av fornybar energi er 140 TWh per år.

Fremme en mer effektiv handel og øke verdien av norske opprinnelsesgarantier

Selve sporingsmekanismen for opprinnelsesgarantier fungerer svært godt, men det er svakheter i hvordan markedsaktørene har organisert seg. En forutsetning for at systemet skal kunne fungere etter hensikten er at markedet er transparent. Et transparent system for valg av fornybar energi gjør det mulig for forbrukere å påvirke energisystemet i en mer fornybar retning og stille krav til verdikjeden. Hvis dette skal virke må to forhold forbedres:

- Det må være transparens mellom kunden som kjøper fornybar energi med opprinnelsesgaranti og produsenten av fornybar energi. Dette er ikke tilfelle i dag.
- Det må være transparens i hva produsenten av fornybar energi bruker den økte inntekten på. Dette er ikke tilfelle i dag.

For å oppnå dette bør man vurdere styrking av forbrukerinformasjon i sluttbrukermarkedet. Det bør også vurderes å innføre opprinnelsesgarantier på alle energikilder; fornybare, kjernefysiske og fossile. Ved å kunne spore alle kilder med opprinnelsesgaranti vil det bli lettere å forstå systemet. Dette har blitt innført i Østerrike, Sveits og delvis i Sverige og diskuteres i Nederland.

EUs nye fornybar-direktiv (RED II) innfører et krav at dersom en kraftleverandør vil dokumentere fornybar energi i en kraftkontrakt, SKAL man bruke opprinnelsesgarantier. Dette kravet bør innføres i Norge i forbindelse med denne gjennomgangen av opprinnelsesgarantisystem. Dette SKAL-kravet bør også innføres helt ut til energibrukere, og ikke stoppe med kraftleverandøren. Dette vil fjerne en mulighet for dobbelttelling av fornybarverdiene i norsk kraftproduksjon. Det finnes flere eksempler på

bedrifter og kraftleverandører som markedsfører seg og sine produkter som basert på fornybar energi, uten opprinnelsesgarantiene som dokumentasjon for påstanden.

Oppsummert mener Becour AS at opprinnelsesgarantiordningen bør styrkes og videreutvikles. Norske forbrukere bør ha krav på tydelig og lettfattelig informasjon om hvor, når og hvordan deres kraftmiks er produsert. Det bør være opp til den enkelte forbruker å kunne velge hvilke energikilder man ønsker, og velge vekk de energikildene man ikke ønsker.

Opprinnelsesgarantier er den eneste måten å sikre denne muligheten på.

Den internasjonale trenden er veldig tydelig: Etterspørselen etter fornybar energi med opprinnelsesgaranti er sterkt økende. Trenden blant stor energi forbrukere er å delta aktivt i energimarkedet. Dette vil drive etterspørselen etter opprinnelsesgarantier i tiden framover. En lang rekke globale selskaper har knyttet seg til RE100-initiativet og bruker opprinnelsesgarantier til å dokumentere sine forpliktelser. Enda flere selskaper rapporterer sitt forbruk av fornybar energi med opprinnelsesgaranti til Carbon Disclosure Project (CDP) som en del av sitt klimaregnskap.

Et eksempel kan være BMW. De er med i RE100 og rapporterer utslippstall for både direkte og indirekte utslipp i henhold til GHG Corporate Standard og bruke «market-based» metoden for å dokumentere utslippsreduksjoner som et resultat av at de bruker fornybar energi. I deres bærekraftsrapport skriver de "We (also) promote the use of renewable energy in our supply chain. Our work begins at the strategic level: based on information we draw from our suppliers as part of the Supply Chain Programmes (CDP), we reach agreements with our suppliers that they will increase the share of renewable energy they use."¹ Med andre ord, de evaluerer sine leverandører basert på klima -og miljøkriterier basert på de samme mekanismer som de benytter selv. Dersom det norske GO ordningen svekkes så kan det bli vanskeligere for norske eksportører å dokumentere sine produkters miljøegenskaper til sine kunder.

Med det utgangspunktet Norge har som fornybar-nasjon er det klokt å støtte opp under denne trenden og styrke mekanismer som fornybar energi med opprinnelsesgaranti og varedeklarasjon for forbruk av strøm. Det skaper varige grønne verdier for norsk fastlandsøkonomi.

Vennlig hilsen

Hans Petter Kildal
Administrerende direktør
Becour AS

¹ (https://www.bmwgroup.com/content/dam/bmw-group-websites/bmwgroup_com/ir/downloads/en/2016/2016-BMW-Group-Sustainable-Value-Report.pdf)